

Glasni, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cincika ili po dogovoru.

Narca... predbrojbu, oglase itd. saj je se naputnicom lipopolitom post. štandionice u Beču na administraciju lista u Beču.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbitniju poštu predbrojnika.

Tko list na vremje ne primi, neka to javi odgovarajućemu u otvorenom pismu, sa koji se ne plaća poština, ako se izvana napiše »Reklamacija».

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Poli ulica Giulia 1.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vradaju n e p o d p i s a n i n t i k a j u , a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Predplata se postaranom stoj 10 K u obče, } nagodina ili K 5 —, odnosno K 2-50 na pol godine.

Izvan carevine više poština. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojetini broj stoji 10 h, za ostali zo h, koli u Puli toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. Via Giulia, br. 1, kamo neka se naslovjuju sva pismajpredplat

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvaru!» Narodna poslovica.

Iz carevinskog vjeća.

U Beču, dne 22. marča 1912.

Ukraćeno malo Lutrije.

Zastupnička kuća carevinskog vjeća, usvojila je već god. 1898. rezoluciju, kojom se poziva vlada, da ukine malu lutriju, kojom se nannaša osobito nižim slojevima državljanu značne stete. Ta rezolucija dolazi tek sada do oživotvorenjia.

U sjednici od utorka podnio je naime ministar financa dr. Zaleski zakonsku osnovu zastupničkoj kući na razpravu, kojom se u austrijskim zemljama i krunovinama dokida mala lutrija i uvadja takozvana razredna lutrija. I od ove će lutrije imati država znatnih koristi, nu njom neće oštećeni bar niži slojevi stanovništva.

Nastavak rasprave o obrambenom zakonu.

U nastavljenoj raspravi o obrambenom zakonu, dobio je prvi riječ hrvatski zastupnik Juraj Blankulj iz Dalmacije. Novi zakon napisan bi — reče — kad bi bio ovakav primijen, velikih steta Primorju i Dalmaciji, jer stanovništvo ovih zemalja nebi po predloženoj osnovi uživalo blagodati dvogodišnje vojničke službe, posto služe mladići tih zemalja i većinom kod mornarice, a kod ove se kani i nadalje uzdržati četiri podišnju vojničku službu. Govornik traži, da se i kod ratne mornarice uvede bar trogodišnju vojničku službu, a morade li se pod svaku cijenu sluziti četiri godine, tada neku se za četvrtu godinu dode vojniciama neku odstetu. Na koncu zahtjeva govornik, da se kod mornarice poveća broj časnika Hrvata, posto služi tuj ogromna većina mladića iz hrvatskih zemalja.

Slovenski poslanik Pogačnik reče na to, da treba postojeti obrambeni zakon promjeniti. Govornik se tuži, što se u madjarskom saboru nastojalo okrenuti krunskim pravim, što ne bi kralj imao od-

lučivati o sazivu rezervista. Jugoslaveni jesu protivnici dualizma, koji je ne samo njima već i dinastiji Štefan.

Hrvatsko-Slovenski klub je za stvarnu raspravu ove osnove.

Češki narodni socijalni zastupnik Klofač zagovara pravo češkom jeziku kod vojske. Češke stranke zasluzile bi najčešći ukor, kad ne bi nastojale pribavili kod vojske jednako pravo češkom jeziku, kao što ga uživaju Niemci i Madjari.

Govornik se tuži na ružno postupanje sa češkim većinom sa strane njemačkih časnika; navodja nekoliko dokaza i zaključi sa izjavom, da se predloženom osnovom ne uvadja dvogodišnju vojničku službu u vojsku, jer će i nadalje morati služi jednu trećinu momčadi tri godine.

Bivši general a suda zastupnik Guggenberger pozdravlja predloženu osnovu, kojom se olakšava vojničku službu i nevršiće vojna snaga monarkije.

Češki zastupnik dr. Šubert dokazuje, kako se novom osnovom ne uvadja dvo godišnja služba kod vojske, jer će se nekoj pridržati tri a drugi i četiri godine. Govornik izlježe razna pomanjkanja kod vojske sa zdravstvenog gledišta.

Upiti na predsjednika.

Diviljak zastupnik Breiter iz Galicije pita predsjednika, da li mu je poznato, da će se u Beču obdržavati euharistički kongres tečnjem ove godine i da je pokroviteljstvo preuzeo car i kralj Franjo Josip.

Predsjednik mu odgovara, da to ne spada u njegov djelokrug.

Rusinski zastupnik dr. Kolessa pita predsjednika, da li je vojska pospišili uređenje učiteljskih plaća u Galiciji.

Predsjednik izjavlja, da uzima upit do znanja.

Nastavak rasprave obrambenog zakona.

U sjednici od srede odgovorio je ministar za zemaljsku obranu general Georgij

Prilično žestoko zastupnik Klofaču na njegove tobožne osvate proti nekoj čestni- cima, koji da su razili češke vojnike.

Njemački zastupnik Marktl iz Štajerske izlježe, kako mora austrijski parlament pokazati prema Madjarima svoje pravo. Vojska ima novih potreba a time potreba moći putem nove obrambene osnove. Protiv Madjarima valja podignuti težu lutzu, jer nanašaju svojim postupkom u to u vlasiteleg izkustva, te je odlučno za poslu obrane monarhije isto velike stete.

Češki socijaldemokrat dr. Smrlaj počima da je predložio nečim i dokazuje, da je prije toga nastavljao nemacki i dokazuje, da je samo socijalni demokrati proti voj- državu.

Njemački grof Barbo, koji zastupa 15.000 Njemaca iz Kočevlja, izjavlja, da su Njemci pripravni dati sve što vojska treba, da neće za to zahtjevati nikakvih odšteta, ali da neće dopustiti, da se ni drugim dade kakvu koncesiju.

Njemački naprednjak Seldi izjavljuje, da njemačka radnička stranka odlikuju osnovu, ali iz drugih razloga negu socijal-demokrati. Ako je njegova stranka proti osnovi, nije iz razloga kuo socijal-demokrati. Dalje reče, da vojska, kojoj nije njemački jezik službeni jezik, ne zasluži, da njoj se dade ni jednog novčića.

Nastavak rasprave prešnog predloga.

Pošto je prekinuta rasprava o obrambenoj osnovi, dosao je na raspravu prešni predlog čeških zastupnika radi imenovanja sudaca u Českoj. Govorio je samo socijaldemokrat Seeliger, koji je zagovarao nacelo, da se Česima dade češki, Njemima njemačke sudece, a gdje živu pomjesani, neka sudeci poznaju oba zemaljska jezika.

Na svoju obranu.

Zastupnik Klofač odgovara žestoko ministru za zemaljsku obranu na njegov odgovor, što mu ga je dao jutros na početku sjednice. Zastupnik tvrdi odlučno, da ostaje kod svoje tvrdnje, t.j., da njemački časnici zlostavljaju češko vojnike i da im se svakojako podruguju.

Vazmene, duhovske i božiće, ali sada ne znam kako će biti, otkud su ti blagdan ukinuti.

U crkvici u Dragi, koja je držana (da mimogred spomenem) u uzornom redu, služi se samo na blagdan sv. Martine sv. misa a inače kad tkogod naruci, što biva vrlo često. Ljudi su se nekako na to priučili, pak najviše naruke pokojnike ili mrtvake sv. misa u crkvici u Dragi.

Osim toga po ljetu osobito gospoda, koja dolaze na kupanje i hetovanje u Dragu, narucuju često sv. misu u Dragi, tako da redovito imade tamno svakog tjedna po jedna, dve ili tri sv. mise.

Kad bi bilo na raspodjeljanje svećenika vrlo bi dobro bilo, kad bi se namjestilo jednoga kapelana ili u Dragi ili u Kraju, a to tim više, što mora sada do 150 skolske djecje sa svojim učiteljima u Mošćenice je narudjena sveta misa od vjernika. U sv. misu, a to nije baš ni zdrav i ugodno osobito po zimu, ružnom vremenu služili jedna stola misa na druge blagdane

Nastavak I konac razprave o prvom čitanju obrambene osnove.

Prvi uze riječ u sjednici od četvrtka zastupnik Mehura, mlad i priprost, ali vrlo inteligentan seljak iz Moravske. Govorio je samo češki, tako razložno i temeljito, da su mi mnogi slušatelji suzmeljaci i drugi Slaveni često povladjavali. Iznio je da je u nevolje češkog vojnika u službi i tužbu, jer nanašaju svojim postupkom u to u vlasiteleg izkustva, te je odlučno za tražio, da se ljudski i pravčeno postupa

bar sa onim, koji mora uvjet da je priješki te nastavlja nemacki i dokazuje, da je priješki i je socijalni demokrati proti voj- državu.

Njemački grof Barbo, koji zastupa 15.000 Njemaca iz Kočevlja, izjavlja, da su Njemci pripravni dati sve što vojska treba, da neće za to zahtjevati nikakvih odšteta, ali da neće dopustiti, da se ni drugim dade kakvu koncesiju.

Ceški agrarne zastupnik Stanek govori proti gospodstvu njemackog jezika kod vojske. Obzirom na bavlosipje predgovornika njemackom savezniku, pita govornik kako stojimo prema Rusiji, koja je već jednom spasila Austriju.

Poљacki zastupnik dr. Kozlowski, vještak u vojničkim pitanjima reče, da će Poљaci glasovati za predloženu osnovu i to u interesu vojne snage i u interesu pučanstva, kojemu će biti od velike koristi uveljeđenje dvogodišnje službe.

Poљacki socijal-demokrat Daszyński izjavlja, da socijalisti smatraju prepis između austrijskih i madjarskih stranaka radi krunskih prava neiskrenim ili himbenim. Vojska mora znati da ima domovinu, što nije moguće kod nas u Austriji, gdje vlada točka narodnostna konfuzija.

Tiroški seljački zastupnik Klenzl govori je dijelom u dijalektu, ali stvarno zanimivo o vojničkom životu, o manama i potrebama kod vojske itd. Sve to reče, da je sam doživio kod vojske. Zagovara načelo, da bogataši i imućnici doprinaju veće žrtve za vojsku, jer oni jedini imaju neku korist od iste.

Konac rasprave.

Stavljen je i prilivačen predlog za konac rasprave. Izabrani su na to glavni govornici i to zastupnici Choc i Kraft, prvi proti, drugi za; govoriti će oboje u suprotnoj sjednici.

Odgoror na interpelaciju.

Ministar bogostovlja i nastave Hussarek odgovorio je na interpelaciju njemačkih zastupnika i naveo razloge, radi kojih ne može vlasti, da predloži na potvrdu caru u kraju osnovu njemačkih zastupnika, da bude u Dolnjoj Austriji u svim javnim i privatnim školama njemački jezik kao načkovni. Takav su osnovu njemački zastupnici prihvatali u doljnjo-austrijskom saboru i zovu ju zakon Kolisko (ex Kofisko) jer je za zastupnik Kolisko predložio.

U sjednici od petka protuz je obramneni zakon u prvom čitanju. Govoridi su kao poslednji glavni govoriti i to češko-radikalni zastupnik Choc i njemački-nacionalni Kraft.

Mošćenička draga.

Napisao: Ivan Ivanić.

(Dale.)

4. Uredi i oblasti.

U Dragi samoj jesti sijelo financijalne straze, dok je žandarmerski ured bio pred jedno desetak godina premješten iz Drage u Mostenice. Sada se opet govor, da će taj ured natrag u Dragu, dapaće se če, da je zapovjednik postaje već dobio analog, da traži stan u Dragi. Koliko je na tome istine, ne znam, ali mislim, da je stvar vjerojatna.

Občinski i župni ured nalaze se u Mostenici. Občinski ured sada rabi bivši pomorski kapetan Lovro Mihović, ili kako ga narod zove Lovrić, a općinski župnik Josip Peršić Maras, seljak i bivši mornar, samo formalno potpisuje spise, postojala kapelacija, obnavlala se do sada i po ljetnoj vremenu. Občinski napisnik i zastavi.

U Dragi imamo ipak sada jedno ili 6 občinskih zastupnika, od kojih se neki baš svim silama brinu i skrbu za mjesto i mjestne potrebe. Osobito se u tom pogledu mora pohvaliti Vinka Rubinčića. Zupni ured vodi župnik mošćenički g. Ivan Ziganto, koji uz umirovljenog župnika g. Antuna Puža vodi dušobrižničke poslove u cijeloj župi. Ova bi župa moralu imati dva kapelana to su i sistematizovana dva takova mesta, ali kad tamо, nema ni jednoga. Uzrok jest pomanjkanje svećenika u Istri. Na nedjelje i blagdane služe se 2 sv. mise u Mošćenicom, te tako moraju Dražani kao i sv. Mošćeničani k sv. misi u mjesto Mošćenice. Svako oveće selo u župi ima dodušno svoju malu crkvicu, tako n. pr. Kraj, Draga, Sv. Anton, Sv. Petar, ali u tim se crkvicama služi sv. misa samo na blagdan dotičnog, sveća ili kad je narudjena sveta misa od vjernika. U sv. misu, a to nije baš ni zdrav i ugodno osobito po zimu, ružnom vremenu.

(Nastavlja se.)

Prvi je govorio proti te iznio sve tužbe i težje českoga naroda proti vojnoj upravi. Govornik osvrnuo se i na odnosa u Hrvatskoj, gdje se upotrebljava vojsku proti narodu a na podršanje madjarskog bana, da uzmognе nad narodom neustavno vladati. Prigovorio je oštro vladinoj stranci ili madjaronom u Hrvatskoj, koji izdaju prava stoga naroda tudjincu te pomažu istomu, da drže i nadalje Hrvatsku u robstvu.

Zastupnik Kraft osvrnuo se na nase saveznike, na Njemacku i Italiju, koji su bolje spremni na rat nego li mi i koji imaju pravo od nas zahtjevati, da ne ostanemo za njima.

Za tim je osnova upućena vojnom odboru.

Osvravljenje izbora.

Pojacki zastupnik dr. German izvješće o izboru svoga druga iz pojaccog kluba zastupnika dra Koliščera te predloži, da se izbor, proti kojemu bijaše podnešen utok, odobri.

Protiv uredlogu i u obće proti načinu biranja u Galiciji govorio je Šestoksi rusinski zastupnik Potrycky. Ovaj je iznio mnogoštvo pritužbi proti Pojaccima, koji da su Rusine prikratili za više mandata kod posljednjih izbora za carevinske vijeće.

Pošto je govorio još proti odobrenju izbora starorusinski zastupnik dr. Markov, bio je odobren izbor zastupnika Koliščera i osmorice drugih zastupnika.

Prihodnja sjednica u utorak dne 26. o. m.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Njemački car na Brionima. U utorak o podne na prolasku za Krf zaustavio se na Brionima njemački car sa sinom i kćerima, da pozdravi našeg priestoljonašljeđnika, koji sada boravi sa obitelji na Brionima. Njemački car dočekan je velikim častima od Nj. Visosti priestoljonašljeđnika i supruge, namjesnika tršćanskog i drugih visokih licinosti vojnicih i civilnih, te od ciele eskadre naše ratne mornarice, koja je bila usidrena u farskom kanalu uz otok Brioni. Njemački car zadržao se na Brionima do pet sati po podne, odakle je prosledio svojom jahtom za Krf.

Na brionima razgledali su visoki gosti u dvorskim automobilima razne strane otoka, a dulje vremena zadržali se kod rimskih iskopina. Doček i rastanak između našeg priestoljonašljeđnika i njemačkog cara bio je vrlo srdačan.

Odpušteni činovnici. Predprosle srede naložio je od vlade imenovani upravitelj občine i grada Pule barun Gorizzutti, da se dostavi devetorici gradskih činovnika dekretem, kojim se jih dne 30. juna odpušta iz občinske službe. U dekretu nisu navedeni uzroci, radi kojih se jih odpušta iz službe. Stalno je pak, da je upravitelj osvijedočen bio, da imade odviše činovnika na občini, koji uživaju lenčarec mastne plaće. Te činovnike namještala je kamorište uprava što iz kumstva i prijateljstva, a što iz zahvale, što su njoj ti kamoriški činovnici prigodom svakih izbora vršili službu galopina i hezobraznih agitatora.

Ne ima dvojbe, da su na g. upravitelja uplivale i loše občinske finansije ili prazne občinske blagajne, koje je zloglasna kamora tako lijevo osušila.

Poznato kamoraško glasilo nadje još toliko drakosti i bezrama, da se poduva prigovarati tomu odziku suvišnih činovnika. Njemu dakako nije stato ako sve propadne, samo da ostanu spaseni njezini pristaže, glasoviti kamorasi. Sve neki ide k vragu, samo kamori nek se ne iztrebli tragove — to je nacelo danguba, Pelegrenia; isti je naime jučer dobio de-

bezposlica i sličnih stvorova, koji bi htjeli i nadalje na občini zapovjedaju ili da se na račun iste tove i krmu tatovi i popovi.

Bečki inžiniri u Puli. Na poziv vlade došla je iz Beča trojica inžinira, koji su preuzeuti upravu gradskih poduzeća u Puli, kao što je gradski pilbara, elektrarna i vodovod. Već do sada bilo je iz Trsta pozvano od gradjevne odsjeka njezinkog inžinira, koji moraju sada popravljati i uređati ono, što su u Puli pokvarili kamorasci činovnici.

Samo se sobom razumije, da svi titudji činovnici dolaze više manje na trošak občine i tako će občinari svi inuti da podnose već i tako visoke i težke troškove, porez, namete itd. krvnjom zloglašene talijanske kamorre.

Prva sjednica občinske konsulte. Proste subote bila je pod predsjedanjem občinskog gerenta baruna Gorizzutti-a prva sjednica svjetujućeg vijeća občine Pula.

Sjednica je imala većinom informativni značaj. Vijećnici od talijanske stranke nisu prisustvovali sjednici, jer se je dr. Baggio odrekao časti, a gg. dr. Bossi i Fabbro izjavile, da će ostati u časti, ako bude na mjesto dr. Baseggia imenovan drugi od talijanske stranke; dokle pak neće prisustvovati sjednicama. Državni činovnici, koji će poznavati i naš jezik i koji će biti sklon i našim opravdanijima zahtjevima i pravima, te koji će moći uživati povjerenje ne samo našeg naroda nego i velike većine državnih činovnika u Puli, koji taj novoinvenovani imao bi zastupati u svjetujućem vjeću občine.

Nadamo se, da vlada neće i sadu nastjeti talijanskoj sinjoriji na istarskoj Junti, kako se u svojim novinama hvale, da je vlada prvim imenovanjem nasjela kamorasi i ostala pobijedjena.

Za Družbu. U veselom društvu u Hotel Balkan u Puli sakupilo se na predlog g. Radovana Milića za Družbu K 5.20. — Zivilni darovatelj, i!

Iz Kanfanara. Živimo u dobi svemogućeg općinskog pisara Košare. Anarhija na svoj liniji; nismo sigurni ni za naše vlastištvo ni za svoj život. Občina se nalazi u rasu, vlada se bez zastupstva, bez načelnika. On je sve. Žalostne oblasti ne poduzimaju proti loj anarhiji ništa, jer su valja nemoguće prema svečnoj Košari.

Ovih se je dana silno uzvraljio, jer je dočuo, da su neke novine o njemu i njegovoj „civiliziranoj bando“ donijele silu loga. Sažao je pouzdani sastanak da protestira proti takovu pisanju. Od silne lutine požuto je i šepsu više nego obično. Bit će, da su ga one novine pogodile bas u pravo mjesto, kad se toliko razkodakao. Tu duševna i tjelesna mizerija ipak vlada. Pred neko mu je vrijeme jedan čovjek dao u počinu svoju oporu, jer je bio obolio, pa je morao u bolnicu. Taj je čovjek sada ozdravio, pa traži da mu povrati oporu. Premda je bio taj sirotan kod njega već pet puta radi toga, ipak Košara nema vremena, da je nadje. Tako se on izgovara. Oporuka je učinjena u korist jednog Košarinog istomišljenika. Pred par mjeseci tražio je Košaru u pisarni jedan seljak, da mu načini marvinsku putnicu, e da može na sajam odagnati svoje blago. Siromah se izmuciš tražeći ga po Kanfanaru, a kad ga je napokon našao u nekoj kremi, izderao se Košara na nj, samo što se taj seljak usudio reći, da je dugo tražio „svečnožnog“. Ured je većinoma zatvoren. Treba tražiti „svečnožnog“ i moliti ga, da učini nekому ono, što mu je dužnost. Ljepše je snivati o „Legi“, Tripolisu i nespašenim zemljama, nego li sjediti u uredu. Mislimo i nadamo se čvrsto, da će doskora kucnuti čas, kad će Košara izletiti iz obč. ureda. Izbori su na domaću. Kod izbora će Košara varati na sve načine, ali mu ipak neće ni to puno koristiti. Sraka sila za vremena. A naši ljudi nisu dobro paze, da ne budu kojekakvim kompromisima nasjeli talijansima, kao posljednji put. Talijani su si već ustrojili neku vrst „komite“ za izbore. Ali

im neće ni to puno koristili, kao ni sve lopovštine, sto ih smislaju. Čvrsto se namamo, da će si naši osjetljati lice kod izbora, te se neće dati zavarati raznim obećanjima i prijetnjama. Doba je vreć, da naši ljudi obraćenjuna sa ono par kanfanarskih i u doklađenih gladuju i potepuba. O toj ćemo stvari još javiti.

Posveta nove škole u Malim Vareškim. Dne 19. 3. o. g. posvetila se novo-sagradijena škola u Malim Vareškim. Posvetu je obavio velet. g. Pavao Čuković, župnik.

Nakon tolikih koraka, što ih je ovdešnji narod učinio, došao je dan posvete škole. Naroda se skupilo iz cijele Proštine, iz Kavrana itd. Nakon posvete izrekao je veleć. g. P. Čuković prigodni govor, koga je prisutni narod pozorno slušao. Nakon njegova govorja je učitelj Karlavaris (novi-imenovan na ovoj školi), te je narodu predstavljen veliki korist, kojeg će narod erpit u školu štiti, i ako učitelja u njegovom teškom radu podupire.

Narod je pozorno slušao i bio veselo, e je ipak postignuo za čim je težio. U nedjelju 18. 3. bilo je upisivanje te se je upisalo 135 djece, a nade je da će se ih još 20 upisati. Kako se vidi lijepi broj djece, pa da nije bila potrebna škola?! Upozorujeno na veliki broj djece c. kr. kot. Šk. Više, jer će jednomu učitelju biti teško sa tolikom djecom, pa li rabila druga učiteljska sila. Nakon posvete sastalo se malo društvo, da po starom hrvatskom običaju, proslavi posvetu škole. Na predlog vel. g. Čukovića i uz pjevanje „Prosijak sat“ sakupio je isti vel. g. 50 K za Družbu. Hvala svim darovateljima.

Piščinari! Sada kada imadete krasnu, modernu uređenu školu, okoristite se ajo-me, šiljući djecu redovito u školu. Pustite stare zadjevice i radite na tome da erpite iz obilnog vrelu znanja u školi moć, e da koristite svojop općini. Neka prestanu statice svadje pa moralnu moć, što će te crpiti iz škole, upotrebite na dobro obih strana. Upamite onu narodnu: Slogom rastu... i ravnajte se po njoj.

Lošinjski kotar:

Ispod Osorčića (nastavak). U trećoj točki Eliodoro Bracco recte općinski depuratori pre gosp. načelniku izjavljuju, da proti Eliodoru Bracco niti visi, niti je bila podignuta kakva tužba, točno radi isplivalih dinjenica kod prošlih političkih izbora.

Neku nam oproste nerezinski suci, ali oni su očito prekoračili ovom svojom izjavom djelokrug svoje „scienze i coscienze“. Mi gornji stavak kategoricki držimo opravdanim, a evo zasto. Eliodoro Bracco recte nerezinsko zastupstvo mora da prije svega navede dan, godinu i broj pod kojim su izdale onaku izjavu o Eliodoru Bracco sve zanimane oružničke postaje, c. kr. politički oblast u Malom Lošinju, c. kr. kot. sud — dotično državno odvjetništvo gleda stvari koju se navadja ili pobjija, jer neka nam oproste, ali inače sva ova kampanja ništa ne valja, pošto ovakav postupak zadovoljava zaglavljenje stvorove, ali podnipošto misaona ljudi.

Kada bude nerezinsko općinsko zastupstvo izasla izjavama onih državnih oblasti, koje im mi navadjamo na ubar Eliodora Bracco, onda ćemo mi drage volje izjavili na ovome mjestu, da je zastupnik Spinčić ustvrdio nešto bez podloge nu štetu Eliodora Bracco. Ovako iznaučimo opće poznate činjenice a da s njima ni najmanje ne teretimo osobu Eliodora, da su se u Nerezinsku iz užih političkih izbora dne 21. lipnja 1911. na većer dogadjale takove stvari, koje bi bile stalno zasluzile, da ih se pretresu kod c. kr. sudova. Primjerice:

Pred „Hrvatskom čitaonicom“ vikalo se raspravlja, ali nemožemo da podnašamo, fuori porchi croati — fuori quel croato che è dentro.

Umirovljenome župniku popu Dinku Marinčiću bili su uz nedobriće povike pobijeni prozori na stanu.

Učitelja g. Matka Lukeža izazivalo se pogrdnju povicima i raznim prijetnjama, a kućne zidove okitile finim doskočicama.

Demonstriralo se pred stanicom izloženog kapelana nedoličnim kletvama, rogo borenjem i drugim sličnim.

Nabijala se vrata i prozori Dinka Rukonića itd. itd.

Nama je dobro poznato, da su bar dje- lomično za ovo znale i oružničke postaje i c. kr. pol. ohrast i drž. odvjetničto pu- tem c. kr. suda u Lošinju, pa nam ne će zamjeriti ni g. Elio-Bracco, kada zahtijevamo, da doneće izjave ovih oblasti, prije nego otvoreno kažemo, da je zastupnik Spinić neistinu ustvrdio.

Općinska deputacija nerezinska izjavljuje, da Eliodoro Bracco nije nikada bio fiducijski pouzdanik c. kr. kotarskog poglavarstva u Lošinju, nego talijanske liberalne stranke za Istru.

Ovdje bi u prvom redu trebalo razjasniti gospodi, izjavljačima nekoje pojmove, jer im — sudeći po njihovoj izjavi — nisu posye jasni.

Drago je politički povjerenik kod izpora ili nače izborni komisar, drugo povjerenik pojedine stranke, a drugo opet pouzdanik (uomo di fiducia) jedne, knjizimo u konkretnom slučaju političke oblasti.

Da je Eliodoro Bracco bio izborni komisar, toga zastupnik Spinić nije napravio ustvrdio; da je on bio povjerenik talijanske i liberalne stranke, to jednostavno nije iznio, jer mu to nije služilo, a kad tvrdi, da je Eliodoro Bracco pouzdanik političke oblasti, time nije rekao, da je on fungirao kao povjerenik političke oblasti kod izbora, jer nama nije poznato, da bi političku oblast imala po našim zakonima povjerenike kod izbora, koji bi zastupali njene interese, već ona tvrdio ima svoj smisao, kada se riječ pouzdanika tumači u iznesenom smislu, gdje onaj izborni pouzdanik ima svoje značenje. Kada je pak zastupnik Spinić za g. Eliodora Bracca ustvrdio, da je politički pouzdanik, to je on zato imao juri i razloge, pa govorilo se ovdje i o izborima.

K petoj točki nemamo što da dodajemo, jer počiva na silno labavim temeljima.

Ako sva izjava i nije drugo nego prosta igra riječi, ova uz onu prednost ima još i tu, sto podiže na posve krivom tumačenju zakona i rješišta o popisnim povjerenicima kod popisa pučanstva.

Nama je doduse poznato, da kod nas i sam popis pučanstva služi kao neka čisto politička institucija, pače da nisu politički poglavari sam uzima kao takovu, jer on izjavlja, da je razmjer općevnog jezika po drugi, nego što ga iznajšaju službenice skrižaljke, i što valja pripisati političkom uvjerenju stranaka, — ali da se ignorira misija, u ime koje se popisuje narod kod naših u Austriji svake desete godine, od onoga, koga taj popis provadja, toga mi ne vjerujemo, tim više ne, što je kotarski poglavac, a to je sam kazao, poučio sve popisne povjerenike kotara, kako i u čije ime moraju provaditi popis pučanstva.

Dakle g. Elio znate, kada toga do sada niste znali, da niste provadili popis pučanstva na ime općine, nego na ime političke oblasti, jer općina samo predlaže popisivače, a politička ih vlast uoblašćuje, da provedu popis, u može također i ne primili do znanja osobu, koju joj općina prečloži i odrediti drugu, koju mora da općina plaća za obavljeni posao. Drugi put promisliše prvo, nego što ustvrdile ovakove stvari, da vam se u brk ne nasnojimo s vases neznanja.

Evo nas da završimo! Samu sivar ne zasljužuje, da se o njoj ovako na dugo

podružnice družbe sv. Ćirila i Metoda u Ferencima. Na skupštinu je dohrlio narod iz svih bližnjih selo te se je sakupilo preko 200 ljudi. Ovaj lijepi odaživ naroda pokazuje, da on hoće svjetla, a osobito to zeli sa svoj podmladak!

Na poziv gospodjice M. Bluzina, učiteljice družbine škole u Ferencima i ujedno tajnice podružnice, poslao je „odbor za prosvjetu“ u Pazin tri svoja člana na skupštinu, da tom prigodom čuju narod koju poučuju.

Potpječamo zanimane oblasti, da je namalo stale do toga, što evo sada država troši 6000 K godinicu više, nego prije, tobože za nas komoditelj, kada od tada koristi savu automobilskoj udruzi, te bi se to trgovacki kazalo: dobar posao!

Prije smo bar znali, kada poštarska kola odilaze iz kojeg mjesto, a sada smo glavom u torbi, jer danas putuje automobil i drži se „nekako“ orarija, premda i on mora da računa sa svojim crjevima, sutra ga opet zamjenjuje kočija, koja odilazi sat dva prije, nego je to u službenom voznom redu, pa čovjek dodje da otputuje amo ili tamo do stanice kada su već kola odjurila. Tko se pak ovako nasamari, može se potužiti gospodinu Eliju, koji si za to silno tare glavu!

Pa još da vidite ona mizerna poštanska kola! Imaju sunjicu 60 cm široku, 50 cm dugu, a 30 cm visoku, a u tu kutijicu mora se strpa omote tolikih selo! Mulo veći omoti leže na postama dane i dane, a gospodari našlavnici, neka na nje čekaju!

Gosp. Elio deder opovrgnute ovo novou izjavom, ali — eiterum censeo — da vato neće uspeti uza sav zagovor raznih Rizzi-a, Salata... i naših politika jer „de je je, a če ni ni“ ili kako bi to „Amicorum“ učeno rekli: contra factum non datur argumentum!*

Družbenom zabavljštu u Malom Lošinju darovalo je prigodom proslave imendana g. Valsa davninu naš prijatelj veleu. gosp. dr. Pero Magdić odvjetnik i načelnik grada Varaždina 10 K. Nadalje njegov brat g. Pavao Magdić veletržac iz Ljubljane 10 K. Novac je predan voditeljici Lošinjskog zavjeta, a namijenjen slijedećoj Božićnici. Ovime se izriče najtoplja hvala u imenima. Platilo im Bog!

Voloski kotar:

Nova ljevkarna u Kastvu. Dozajemo, da je u Kastvu otvorio novu ljevkarnu Majci Božoj g. Ivan Perišić, vredni stručnjak i čestiti rodoljub, koji je vrijedan svake podpore.

Pazinski kotar:

Odbor za prosvjetu. U subotu dne 30. marta držat će predavanje u prostorijama u „Hr. Čitaonici“ u Pazinu g. F. Sloković: „Kritikalitet i putak prosvjetu“. — Početak točno u 8 i pol sati na večer.

Stogodišnjšte biskupa I. Dobrilića se 16. travnja navršuje 100 godina, otkada se hrvatskome narodu na east i diku radio blagopokojni biskup Juraj Dobrilić, izradio ju akad. prof. Šaša Šantel veli uspjeli bakropis (Radierung) koji prikazuje rodnu kuću tog velikog rodoljuba i narodnog dobrovrtora.

Bakropis je izdan u nakladi knjižare I. Novaka u Pazinu, veličinu 25 × 30 cm. a stoji kom. K 3 — od cistog dobitka ide 20% u korist „Družbe sv. Cirila i Metoda“. Kako je cijena bakropisu malena, ne bi smjelo biti ni jedne rodoljubne kuće ni općine u kojoj tog bakropisa ne bi bilo.

Naručbe salju se knjižari I. Novaku u Pazinu, gdje se dobivaju i vrlo ukosni okvir. Broj je istisnica ograničen (samo 100 kom) i preporuča se sl. občinstvu, da im prije naruci.

Porečki kotar:

Forenei kraj Vižnade. U nedjelju dne 24. III. obdržavala se glavna skupština

u more drugu veliku bojnu ladju c. i kr. ratne mornarice. Prva je nazvana „Viribus unitis“ (sjedinjenimi silama), druga „Tegetthof“, to jest imenom onoga zapovjednika c. i kr. mornarice, koji se je zajedno sa našimi mornaricama iz Istre i Dalmaciju odlikovao u vojni proti Talijanom pod Visom mjeseca jula 1866. K svećenstvu blagoslova i portinju „Tegetthofa“, dosao je prejasti prestoljonski predstojnik Fran Ferdinand kao admiral, zajedno sa svojom suprugom Sofijom, i nadvojvoda Leopold Salvatora sa svojom suprugom Blankom, koja bijaše kuma kod blagoslova ili tako zvanoga krsta ladje. Prije 10. ure rečenog dana našla su se visoka gospoda i gospodje u paviljonu napravljenom na brodogradilištu sv. Marka kod Trsta lik novosagradijene ladje. U istom su paviljonu bile dvije kćeri Leopolda Salvatora, onoga što je do prije 10 godina stanovao u Zagrebu i tamo jako obljuhbljen bio, c. kr. načelnik Hohenlohe sa suprugom, zapovjednik c. i kr. mornarice, ministar finančnog i ministar trgovine, mnogi visoki činovnici, načelnici Trsta, zemaljski kapetani Krajiške i Istre, gradski načelnik sa više savjetnika iz Maribora — rodnoga inješta Tegetthofa, mnogo članova količine gospodskog toči zastupničke kuće encrevinškog vrha, među posljednjim takodjer zastupnicima Gregorin, Ribač, Spinić, dok je predsjedništvo zastupničke kuće zastupao podpredsjednik Pogačnik. Bilo je više zastupnika ugarskog sabora sa jednim predsjednikom. A bila su i tri zastupnika hrvatskoga sabora.

Blagoslov je obavio vojnički vikar uz asistenciju mornaričnih svecenika. Kakvih dvadeset minuta poslije blagoslova vladalo je jako neugodno raspoloženje, pašto se vojna ladja nije htjela maknuti s mesta, ili se je tako lagano micala, da se nije ni opazio. Tim veće veselje zavladalo je među prisutnima, kad se se je ipak krasno spustila u more.

Iza slvrenog blagoslova bili su odvedeni posebnim ladjicama obojica nadvojvoda, kao i visoki činovnici i zastupnici, na ratne brodove „Franz Ferdinand“, „Radeck“, i „Graa“. Ovi brodovi zajedno sa više krizarića i torpednih čamaca odvezli su se zajedno sa zapovjednicima i mornarima te gostovima na otvoreno more, tamo negdje naproti Piranu, i tu izveli bitku sa drugom skupinom vojnih ladija, krizarića i torpedovka, doštom sa juga. Tu bijaše strelijanja za oglašiti. Pobjedila je skupina, gdje bijahu gospodje pozvani na nadvojvodom prestoljonskom na celu, komu nije izbjegao ni jedan kret ladju i koji je u admiralskoj odori trčao sad ovamo sad onamo, da mu ništa ne izbjegne.

Svi gostovi bili su na brodovih, čim su na njie došli, počaćeni doručkom. Na povratak sa bojnih prostorija, koji je trajao do Trsta skoro jednu uru, razgovarali su prejasti nadvojvode sa raznim pozvancima. Hrvati, posvećeni biskup Svinderman i prof. Spinić razgovarali su dulje vremena sa nadvojvodom Leopoldom Salvatorom. Nadvojvoda prestoljonski predstojnik Fran Ferdinand kao da je držao tako zvani circle, te je došao naročito k raznim zastupnicima, k trojici Njemaca, k jednou Madjaru, rusini Višniku, k Slovenci Pogačniku i k Hrvatu Spiniću. Prejasti prestoljonski predstojnik, kako voli Istru i njezine stanovnike, te dolazi svake godine ne samo na Brione, nego čini automobilem izlete u razne krajere, te ih dobro pozna. O Istri i njezinim stanovnicima razgovarao se je sa spomenutim našim zastupnikom pokazujući veliko zanimanje za zemlju i ljudi. Bilo je razgovora i odnošajima u banovini. Palo je u oči, kako je prejasti prestoljonski predstojnik dosao iz odaljenjega prostora k našem zastupniku, vojnički pozdravio i stisnuo mu ruku, pak dulje vremena s njim razgovarao.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul, da su pisali va Pazin iz Talije neka njim posalju jedan par onih kraljevskih pituri?

Jur. Pak? Ča te njim rabit?

Fr. Da će ih peljat jedan par on munjeni kapo, a va Talije da te provozi ale kondoti piturat.

Jur. Varamente nisu za drugo nego za bivat va kondote.

Razne primorske vesti.

Portušne ladjе „Tegatthof“. Dne 21. marta 1911. blagoslovio se je i portinju

Najveća i jedina Hrvatska trgovina
GOTOVIH ODIELA,
šešira, rublja i t. d. i t. d.

Pula, Via Serbia 14.

Preporuča se Hrvatima i Slavenima u Puli i diljem cijele Istre,
za što mnogobrojniji posjet.

Trgovina je otvorena od 26. marča t. g.
te je s toga razumljivo, da je obskrbljena najmo-
dernijom robom iz prvih svjetskih tvornica.

Konkurenca izključena.

HRVATI I SLAVENI! Vaša je sveta dužnost, da
podpomažete naša poduzeća, i to tim više, jer je
u Vašu vlastitu korist!

U ovoj novoj hrvatskoj trgovini bit će pošteno, solidno
i jeftino posluženi.

Uz najodličnije poštovanje

Ante Tranfić, upravitelj.

Pula, Via Serbia 14.